PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W TECHNIKUM ZESPOŁU SZKÓŁ BUDOWLANO – INFORMATYCZNYCH W ŻORACH

Klasa I TECHNIKUM 4-LETNIE

1. Kryteria ocen z języka polskiego
2. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania : interpretacja utworu poetyckiego
3.Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania: rozprawka
4.Poziomy wymagań dla klas I

Opracowali nauczyciele poloniści w ramach Zespołu Humanistycznego:
mgr Marzena Ledwoń
mgr Olga Konarzewska
mgr Małgorzata Majewska

1. Kryteria ocen z języka polskiego

Uczeń otrzymuje oceny za :

- odpowiedź ustną,
- pisemne prace klasowe i domowe na tematy otwarte,
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur,
- wartość prowadzonych notatek,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości (np. referat, zestawy bibliograficzne, prezentacje, projekt inscenizacji, elementy wykładu),
- aktywność na lekcjach.

a) Ocenianie odpowiedzi ustnej

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Wiadomości:
- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- objaśnić znaczenie nazw omawianych epok literackich;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów i umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych;

Umiejętności:
- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób;
- umiejętnie przywoływać cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą , a ponadto:

Wiadomości:
- wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć;
- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;

Umiejętności:
- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich;

- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach , odwołując się do omówionych utworów literackich;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu;
- podejmować próby włączenia się do dyskusji;

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną , a ponadto:

Umiejętności:
- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- komponować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Wiadomości:
- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- wykazać się opanowaniem pamięciowym fragmentów tekstów literackich oraz swobodnie posługiwać się cytatami;
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów;

Umiejętności:
- wyjaśnić funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich;
- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego:
-posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
-rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki(w tym tekstu lit.), ze wskazaniem funkcji środków specyficznych dla danej dziedziny sztuki;

- wykazać się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną;
- odwoływać się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów...) dla obrony własnego stanowiska;
- dowodzić własnej racji w ocenie dzieł sztuki;
- dokonać syntezy twórczości literackiej(epoki, autora, prądu);
- dokonać pisemnej parafrazy i stylizacji literackiej tekstu.

Na ocenę **celującą** uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
Umiejętności:
- prezentując swoje poglądy, umiejętnie posługiwać się wiedzą spoza programu szkolnego, świadczącą o dużej erudycji;
- formułować wnioski dojrzałe , wnikliwe;
- stawiać hipotezy badawcze;
- polemizować , by obronić własne stanowisko, szukając wciąż nowych argumentów.

b) Prace domowe i klasowe: sposoby sprawdzania stopnia realizacji wymagań

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń powinien:
- zrozumieć temat rozprawki ;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń powinien:
- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę **dobrą** uczeń powinien:
- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń powinien:
- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę **celującą** uczeń powinien:
- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;

- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

c) Ocenianie testów i wiadomości

Według punktacji podawanej przy każdym teście

d) Ocenianie notatek

- systematyczność : wszystkie tematy, wraz ze stosownymi treściami są odnotowane,
- rzetelność : zawierają informacje podane na lekcjach lub w zalecanym fragmencie podręcznika czy opracowania,
- konkretność i jasność zapisu,
- ewentualne wprowadzanie własnych refleksji (dygresji, pytań).

Ocena wynika ze stopnia realizacji powyższych kryteriów.

e) Ocena aktywności

Ocena celująca:
- Uczeń wzbogaca treść lekcji o wartościową wiedzę pozaszkolną.

Ocena bardzo dobra:
- Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi; potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne.

Ocena dobra:
- Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko; wykazuje aktywność w poszukiwaniach rozwiązań interpretacyjnych.

Ocena dostateczna:
- Uczeń uczestniczy w procesie lekcyjnym, formułując wypowiedzi trafne, lecz niepełne.

Ocena dopuszczająca:
- Uczeń rzadko wykazuje aktywność podczas lekcji, a jego wypowiedzi mają charakter odtwórczy (powtarzanie zdania podręcznika, nauczyciela, przedmówcy).

Ocena niedostateczna:
- Uczeń nie uczestniczy w tworzeniu treści lekcji; zagadnięty nie wie. o czym jest mowa; nie wykonuje poleceń nauczyciela

2. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania :Interpretacja utworu poetyckiego

Sposób sprawdzenia stopnia opanowania wymagań:
Test dwustopniowy:
cz. I - ćwiczenia analityczne;
cz. II - praca interpretacyjna

Część I

- **na ocenę dopuszczającą**
- nazwać typ liryki, biorąc za kryterium kreację, ja" lirycznego;
- znaleźć ślady obecności podmiotu lirycznego;
- nazwać i wyodrębnić formy monologu lirycznego;

- wypisać znaczące środki stylistyczne i je nazwać;
- przedstawić w formie kilku zdań sytuację liryczną;

• **na ocenę dostateczną**

- opisać budowę wiersza;
- na podstawie słów wiersza zidentyfikować podmiot liryczny;
- określić funkcję występujących w tekście form monologu lirycznego;
- określić funkcję znaczących środków stylistycznych;
- sformułować założenie interpretacyjne;
- zaprojektować konteksty interpretacyjne.

Część II

• **na ocenę dobrą**

- budować pracę interpretacyjną według własnej koncepcji;
- zadbać o spójność tworzonego tekstu;
- zadbać o poprawność stylistyczną pracy;
- zadbać o poprawność ortograficzną;
- umiejętnie wykorzystać obserwacje analityczne do budowania własnej hipotezy interpretacyjnej (sprawnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką; podmiot liryczny, monolog liryczny, sytuacja liryczna);
- podejmować próby dotarcia do znaczeń metaforycznych;
- umiejętnie przywoływać fragmenty tekstu (cytaty) dla poparcia własnych sądów;
- zastosować uzasadnione konteksty interpretacyjne;

• **na ocenę bardzo dobrą**

- wykazać się umiejętnością budowania oryginalnej koncepcji pracy;
- zadbać o klarowność wywodu interpretacyjnego;
- swobodnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką, szczególnie wyraźnie akcentując funkcjonalność zastosowanych form i środków, m. in. monologu lirycznego, kreacji podmiotu, środków stylistycznych itp,;
- umiejętnie łączyć obserwacje analityczne ze sferą znaczeń wiersza;
- formułować własne dojrzałe uwagi, wnioski i sugestie;
- szczególnie starannie dobierać wartościowe i uzasadnione konteksty interpretacyjne;
- umiejętnie budować uogólnienia interpretacyjne;
- posługiwać się bogatą leksyką i żywym stylem;
- zadbać o poprawność interpunkcyjną pracy;

*** na ocenę celującą**

- wykazać się dużą sprawnością interpretacyjną;
- budować bardzo dojrzałe i oryginalne sądy wartościujące i uogólniające;
- starannie i celowo dobierać konteksty wykraczające poza program nauczania świadczące o dużej erudycji;
- stylowi własnej pracy nadać znamiona indywidualności.

3. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania: rozprawka

Sposób sprawdzana stopnia realizacji wymagań: prace domowe i praca klasowa.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń powinien:

- zrozumieć temat rozprawki ;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty *z* utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń powinien:
- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę **dobrą** uczeń powinien:
- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń powinien:
- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę **celującą** uczeń powinien:
- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy

Poziomy wymagań dla klasy I

	Uczeń zna i rozumie	konieczny (dop)	podstawowy (dst)	rozszerzający (db)	dopełniający (bdb)
1	utwory (lub ich fragmenty) wskazane w programie jako obowiązkowe	x	x	x	x
2	utwory z zakresu lektury uzupełniającej omawiane na lekcjach	x	x	x	x
3	chronologię epok i ich ramy czasowe	x	x	x	x
4	pojęcia z zakresu komunikacji językowej(nadawca, odbiorca, tekst, sytuacja komunikacyjna, kanał, kod, kontekst komunikacyjny) lub akt komunikacji językowej; pojęcie znaku i systemu znaków		x	x	x

5	pojęcie normy językowej i błędu językowego		x	x	x
6	ślady tradycji biblijnej, antycznej i chrześcijańskiej obecne w literaturze polskiej		x	x	x
7	nurty filozoficzne związane z omawianą tradycją literacką			x	x
8	pojęcia związane z kulturą europejską i polską: Biblia, Stary i Nowy Testament, mit, tragizm, dziedzictwo antyku, teocentryzm, franciszkanizm, ascetyzm, kultura rycerska humanizm, reformacja, renesans	x	x	x	x
	fatum, ironia tragiczna, sacrum, profanum, dance macabre, stoicyzm, epikureizm		x	x	x
	katharsis, vanitas			x	x
9	gatunki literackie: przypowieść, tragedia, komedia, tren, fraszka, pieśń, epos rycerski, hymn	x	x	x	x
	psalm, kronika, oda, sonet		x	x	x
10	style w sztuce :gotycki, romański, renesansowy,		x	x	x
11	pojęcia z zakresu estetyki: decorum, mimesis, harmonia			x	x
12	relacje między tekstami a ich kontekstem historyczno-kulturowym		x	x	x
13	związki między kulturą polską a europejską		x	x	x
14	związki między kulturą staropolską a współczesną			x	x
15	różnice między językiem tekstów staropolskich i współczesną polszczyzną				x
16	funkcje tekstów: poetycką, ekspresywną, impresywną, informatywną, fatyczną,	x	x	x	x
17	zapożyczenia z innych języków			x	x
	Uczeń potrafi	konieczny (dop)	podstawowy (dst)	rozszerzający (db)	dopełniający (bdb)
18	rozpoznać rodzaje i funkcje środków stylistycznych charakterystycznych dla poznawanych epok: anafora przenośnia, epitet, powtórzenie, wyliczenie		x	x	x
	oksymoron, peryfraza			x	x
19	wskazać toposy kulturowe:		x	x	x

	dom, śmierć, Chrystus, vanitas, Syzyf, Prometeusz ,Hiob				
	apokalipsa, raj, arkadia, Edyp			x	x
	Eros i Tanatos, ziemia obiecana, non omnis moriar				x
20	odtworzyć główne idee utworów poznanych na lekcjach	x	x	x	x
21	dokonać interpretacji utworów wskazanych w podstawie programowej jako obowiązkowe		x	x	x
22	analizować i interpretować inne poznane utwory literackie			x	x
23	oceniać i wartościować poznane dzieła				x
24	opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne poznanych utworów				x
25	ustalić konteksty potrzebne do interpretacji utworu		x	x	x
26	zastosować konteksty w interpretacji			x	x
27	charakteryzować różnych bohaterów literackich	x	x	x	x
28	oceniać bohaterów literackich		x	x	x
29	porównywać bohaterów literackich			x	x
30	stosować pojęcia związane z kulturą europejską i polską: Biblia, Stary i Nowy Testament, mit, dziedzictwo antyku, teocentryzm, franciszkanizm, ascetyzm, kultura rycerska, humanizm, renesans	x	x	x	x
	fatum, ironia tragiczna, sacrum, profanum, dance macabre, stoicyzm, reformacja		x	x	x
31	stosować pojęcia z zakresu estetyki: decorum, mimesis, harmonia			x	x
32	wskazać różnice między odmianą pisaną a mówioną języka			x	x
33.	słuchać wykładu z notowaniem	x	x	x	x
34	zaprezentować wypowiedź dotyczącą treści omawianych na lekcji	x	x	x	x
35	zabierać głos w dyskusji			x	x
36	opracować i wygłosić referat			x	x
37	konstruować dłuższą wypowiedź ustną	x	x	x	x
38	wygłosić mowę ze świadomym użyciem środków retorycznych			x	x
39	przygotować prezentację z wykorzystaniem celowego materiału pomocniczego			x	x

40	odróżnić fakty od opinii	x	x	x	x
41	opowiedzieć treść tekstu	x	x	x	x
42	streścić linearnie tekst		x	x	x
43	dokonać podziału tekstu na części składowe		x	x	x
44	streścić logicznie tekst			x	x
45	rozumieć teksty użytkowe	x	x	x	x
46	czytać ze zrozumieniem teksty publicystyczne		x	x	x
47	czytać ze zrozumieniem artykuły popularnonaukowe			x	x
48	czytać ze zrozumieniem krótkie fragmenty tekstów naukowych i filozoficznych				x
49	gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł		x	x	x